

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Malanów na lata 2023–2027” za lata 2023–2024

1. Wprowadzenie formalno-prawne

Zgodnie z art. 18 ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz. U. 2001 nr 62 poz. 627 z późn. zm.), organ wykonawczy gminy jest zobowiązany sporządzać, co dwa lata, raporty z wykonania programów ochrony środowiska. Raporty te przedstawiane są na posiedzeniu rady gminy, a następnie przekazywane organowi wykonawczemu powiatu.

Celem raportu jest przedstawienie zrealizowanych działań na rzecz ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju.

„Program Ochrony Środowiska dla Gminy Malanów na lata 2023-2027” został przyjęty uchwałą Rady Gminy Malanów nr LI/340/2023 w dniu 14 czerwca 2023 r. i jest zgodny z licznymi dokumentami strategicznymi i programowymi, a są to:

- Strategia na rzecz odpowiedzialnego rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) – Uchwała nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r.
- Strategiczny Plan Adaptacji dla Sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 – przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 29.10.2013 r.
- Ramy polityki klimatyczno-energetycznej do roku 2030 – Konkluzje Rady Europejskiej z dn. 23-24 października 2014 r.
- Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej – Uchwała nr 67 Rady Ministrów z dnia 16 lipca 2019 r.
- Polityka energetyczna Polski do 2030 roku – Uchwała nr 202/2009 (Obwieszczenie Ministra Gospodarki z dnia 21 grudnia 2009 r.)
- Polityka energetyczna Polski do 2040 roku – Uchwała nr 22/2021 (Obwieszczenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 2 marca 2021 r. w sprawie polityki energetycznej państwa do 2040 r. M.P. z 2021 r. poz. 264)
- Krajowa strategia rozwoju regionalnego 2030 – Uchwała nr 102 Rady Ministrów z dnia 17 września 2019 r.
- Strategia rozwoju kapitału ludzkiego 2030 – Uchwała Rady Ministrów nr 184/2020 z dnia 14 grudnia 2020 r. (M.P. 2020 poz.1060)
- Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2030 – Uchwała nr 123 Rady Ministrów z dnia 15 października 2019 r. (M.P. z 2019 r. poz. 1150)
- Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030 – Uchwała nr 155 Rady Ministrów z dnia 27 października 2020 r. (M.P. z 2020 r. poz. 1060)
- Strategia Zrównoważonego Transportu do 2030 roku – Uchwała nr 105 z dnia 24 września 2019 r. (M.P. z 2019 r. poz. 1054)
- Krajowy Program Ochrony Powietrza do roku 2020 (z perspektywą do 2030) – Komunikat Ministra Środowiska z dnia 17 września 2015 r. w sprawie Krajowego programu Ochrony Powietrza

- Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032 – Uchwała nr 39/2010 Rady Ministrów z dnia 15 marca 2010 r.
- Krajowy Program Zapobiegania Powstawaniu Odpadów – Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów oraz uchylającą niektóre dyrektywy
- Aktualizacja „Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych” – Artykuł Dyrektywy 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. (RDW)
- Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry – Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry
- Plany zarządzania ryzykiem powodziowym – Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie przyjęcia planów zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry (Dz. U. 2016 r. poz. 1938)
- Plan przeciwdziałania skutkom suszy – Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy
- Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 – Uchwała nr XVI/287/20 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 27 stycznia 2020 r.
- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego 2020+ - Uchwała Nr V/70/19 z 25 marca 2019 r.
- Program ochrony środowiska dla województwa wielkopolskiego do roku 2030 – Uchwała nr 2826 z dnia 22 października 2020 r.
- Program ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej – Uchwała XXI/391/20 w sprawie określenia ‘Programu ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej’
- Plan gospodarki odpadami województwa wielkopolskiego na lata 2019-2025 wraz z planem inwestycyjnym – Uchwała nr XXX/810.2017 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 29 maja 2017 r. w sprawie uchwalenia Planu gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego na lata 2016-2022 wraz z planem inwestycyjnym; Uchwała Nr IV/63/19 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 25 lutego 2019 r. w sprawie przyjęcia aktualizacji Planu gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego na lata 2016-2022 wraz z planem inwestycyjnym, w zakresie wyznaczenia miejsc spełniających warunki magazynowania odpadów
- Aktualizacja Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla województwa wielkopolskiego – Uchwała nr XXXVII/889/17 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 23 października 2017 r.
- Uchwała nr XXXIX/941/17 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 18 grudnia 2017 r. w sprawie wprowadzenia, na obszarze województwa wielkopolskiego (bez Miasta Poznania i Miasta Kalisza), ograniczeń lub zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw.
- Zintegrowana Strategia Rozwoju Gospodarczego Gmin Powiatu Tureckiego na lata 2015-2025 – Uchwała nr XII/92/2015 Rady Powiatu Tureckiego z dnia 29 grudnia 2015 r.
- Program ochrony środowiska dla powiatu tureckiego na lata 2016-2019 z uwzględnieniem perspektyw na lata 2020-2023 – Uchwała nr XII/94/2015 Rady Powiatu Tureckiego z dnia 29 grudnia 2015 roku
- Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Malanów – Uchwała nr XXXVIII/257/2022 Rady Gminy Malanów z dnia 24 maja 2022 r.
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Malanów – Uchwała Nr XXXVIII/269/2018 Rady Gminy Malanów z dnia 2 sierpnia 2018 r.

2. Cel i zakres raportu

Raport obejmuje okres od stycznia 2023 do grudnia 2024 roku i odnosi się do realizacji celów zawartych w „Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Malanów na lata 2023–2027”. Przedstawione w nim dane i analizy dotyczą następujących obszarów:

- Energetyka odnawialna i efektywność energetyczna,
- Gospodarka wodno-ściekowa,
- Gospodarka odpadami,
- Edukacja ekologiczna,
- Redukcja emisji zanieczyszczeń,
- Infrastruktura drogowa i transport
- Działania wspierające bioróżnorodność,
- Działania administracyjne i kontrolne mające wpływ na poprawę stanu środowiska.

3. Energetyka odnawialna i efektywność energetyczna

3.1. Instalacje fotowoltaiczne



W ramach programu na lata 2023–2024 zrealizowano montaż instalacji fotowoltaicznych na obiektach użyteczności publicznej. Inwestycje obejmowały:

- **OSP Malanów** – zainstalowano panele o mocy 6,45 kW, co pozwoliło jednostce na znaczne obniżenie kosztów energii elektrycznej i zmniejszenie emisji dwutlenku węgla. Wzrost efektywności energetycznej jest szczególnie istotny w kontekście pełnienia funkcji ratowniczych i zabezpieczenia energetycznego obiektu.
- **OSP Miłaczew** – montaż paneli o mocy 6,45 kW wspiera lokalne jednostki ratownicze i przyczynia się do redukcji emisji gazów cieplarnianych.
- **Szkoła Podstawowa w Malanowie** – fotowoltaika o mocy 37,2 kW, która umożliwia znaczące oszczędności oraz służy jako przykład ekologicznej edukacji dla uczniów.
- **Oczyszczalnia ścieków w Malanowie** – instalacja o mocy 49,2 kW przyczyniła się do uniezależnienia części obiektu od zewnętrznych dostaw energii, co ma bezpośredni wpływ na obniżenie kosztów eksploatacji i zmniejszenie śladu węglowego.



Ponadto w roku 2024 gmina uzyskała dofinansowanie w wysokości 5 686 915,50 zł na realizację projektu „Wykorzystanie energii słonecznej w Gminie Malanów”, który zakłada wykonanie 246 instalacji fotowoltaicznych wraz z magazynami energii u mieszkańców. Projekt ten ma na celu znaczne zwiększenie udziału OZE w bilansie energetycznym gminy oraz podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców.

3.2. Modernizacja oświetlenia ulicznego i infrastruktury

Dzięki pozyskanym środkom z Rządowego Funduszu Polski Ład (329 223,12 zł) przeprowadzono wymianę 205 opraw oświetlenia ulicznego na energooszczędne LED. Dodatkowo zainstalowano 123 nowe punkty świetlne, a w miejscach takich jak Orliki, sala sportowa wymieniono 96 opraw. Działania te pozwoliły na istotne zmniejszenie zużycia energii elektrycznej, co przekłada się na obniżenie kosztów eksploatacyjnych i redukcję emisji CO₂. Efektywność energetyczna to jeden z kluczowych elementów zrównoważonego rozwoju, dlatego inwestycje w nowoczesne oświetlenie mają podwójną korzyść. Poza aspektem ekologicznym poprawiają także komfort użytkowników – lepsza jakość oświetlenia zwiększa bezpieczeństwo i pozwala na bardziej komfortowe korzystanie z infrastruktury. Modernizacja ta wpisuje się w szerszy trend dążenia do zmniejszenia zużycia energii w przestrzeni publicznej, co może być inspiracją do podobnych zmian w innych budynkach użyteczności publicznej, a nawet w prywatnych gospodarstwach. Wszystkie zmodernizowane lampy mają funkcję zdalnego sterowania co pozwala na regulację natężenia światła w różnych porach i tym samym redukcję zużycia energii.



4. Gospodarka wodno-ściekowa

4.1. Modernizacja oczyszczalni ścieków



W 2024 roku zakończono rozbudowę i modernizację oczyszczalni ścieków w Malanowie. Dzięki temu nastąpiła poprawa jakości oczyszczania ścieków, co przekłada się na ochronę lokalnych zasobów wodnych oraz minimalizację negatywnego wpływu na środowisko. Nowoczesne technologie zastosowane w oczyszczalni zapewniają efektywność energetyczną i minimalizację emisji odorów. W ramach inwestycji zamontowano urządzenia do mechanicznego oczyszczania ścieków, wybudowano budynek techniczno-socjalny, reaktory sekwencyjne do biologicznego oczyszczania oraz rurociągi technologiczne. W ramach zadania zakupiono również przyczepę ciągnikową i kosiarkę spalinową. Realizacja zadania pozwoliła na zwiększenie przepustowości odbieranych ścieków z 190 m³/d do 400 m³/d.

4.2. Kontrole przydomowych oczyszczalni i zbiorników bezodpływowych

Przeprowadzono 966 kontroli zgodnie z art. 6 ust. 5a ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Kontrole miały na celu zapobieganie zanieczyszczeniom i zapewnienie prawidłowego funkcjonowania systemów odprowadzania ścieków.

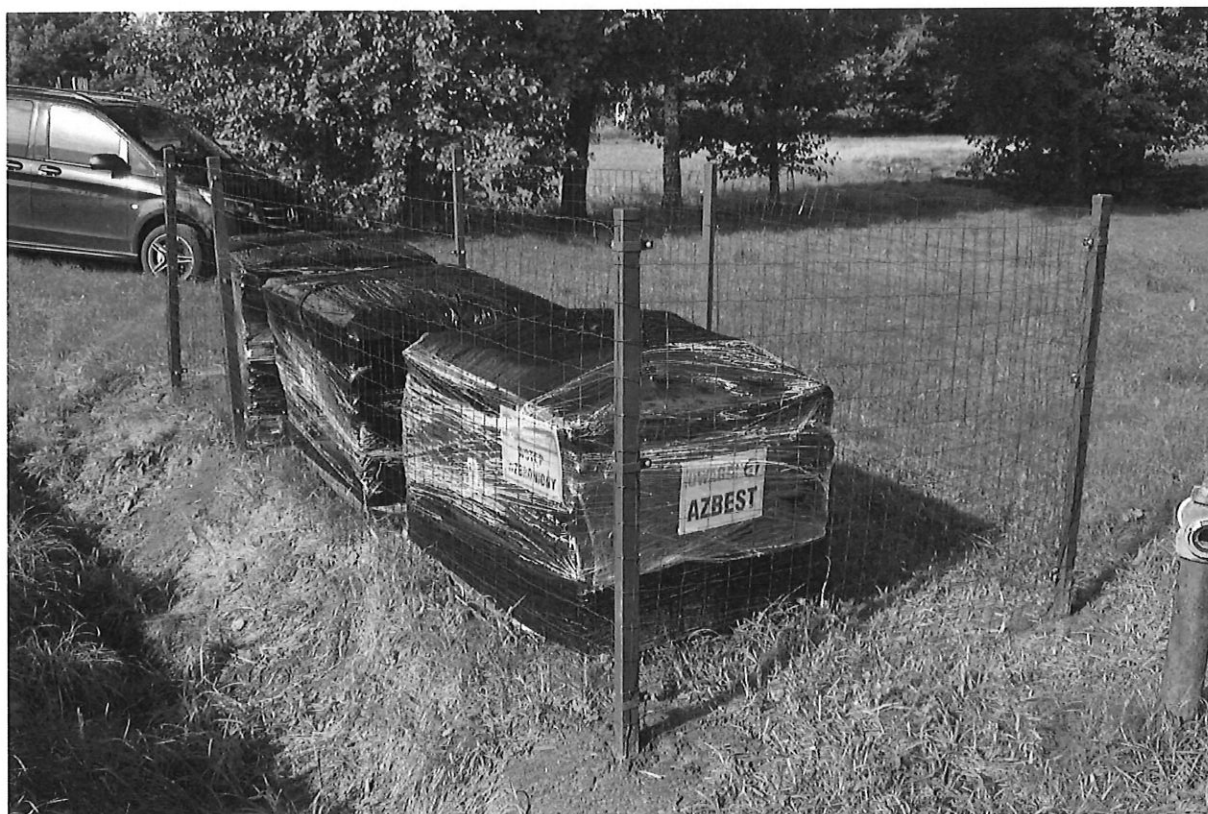
4.3. Modernizacja stacji uzdatniania wody w Miłaczewie

W 2024 roku przygotowano wniosek do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego o dofinansowanie modernizacji Stacji Uzdatniania Wody w Miłaczewie w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększenia Odporności mający na celu modernizację stacji uzdatniania wody, co ma w celu poprawy jakości wody pitnej dostarczanej mieszkańcom oraz zwiększenie efektywności energetycznej obiektu.

5. Gospodarka odpadami

5.1. Unieszkodliwienie azbestu

Gmina Malanów w ramach umowy z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu odebrała, wywiozła i unieszkodliwiła 87,15 ton wyrobów zawierających azbest. Działania te przyczyniają się do poprawy jakości środowiska oraz ochrony zdrowia mieszkańców poprzez eliminację szkodliwych substancji.



Azbest, choć kiedyś powszechnie stosowany w budownictwie – jest obecnie uznawany za niebezpieczny dla zdrowia i środowiska. Głównymi korzyściami wynikającymi z jego prawidłowego usuwania są:

- eliminacja ryzyka chorób – włókna azbestowe wdychane przez człowieka mogą powodować m.in. pylicę azbestową, nowotwory płuc i międzybłoniaka opłucnej,
- bezpieczne otoczenie – brak materiałów azbestowych w domu, pracy czy w miejscach publicznych zmniejsza ekspozycję mieszkańców i pracowników,
- zgodność z przepisami – w Polsce istnieje obowiązek usunięcia azbestu do 2032 roku,
- wzrost wartości nieruchomości – budynek bez azbestu jest bardziej atrakcyjny na rynku nieruchomości.

5.2. Odbiór folii rolniczych

Pomogliśmy organizacyjnie rolnikom w zbiorce folii rolniczych celem ich unieszkodliwienia. Folie rolnicze, zwłaszcza te wyprodukowane z polietylenu, są szkodliwe dla środowiska,

ponieważ są trudno biodegradowalne i trwale zanieczyszczają środowisko, jeśli nie są odpowiednio utylizowane. Polietylen zawarty w foliach rolniczych jest trudny do rozłożenia przez mikroorganizmy i może pozostawać w środowisku przez setki lat.

Odebrano od rolników 95,46 tony odpadów folii rolniczych, siatki, sznurka do owijania balotów, opakowań po nawozach i typu Big Bag. Akcja ta wspiera recykling i zapobiega zanieczyszczeniu środowiska.



6. Edukacja ekologiczna

6.1. Mural ekologiczny

Zrealizowano projekt ekologicznego muralu na sali sportowej w Malanowie. Przedsięwzięcie udało się zrealizować dzięki środkom pozyskanym z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu z naboru na przedsięwzięcia związane z innowacyjną zieloną infrastrukturą i ochroną bioróżnorodności w 2024 roku w wysokości 40 800 zł. Ekologiczny mural wykonany farbami fotokatalitycznymi powstał na elewacji sali sportowej w Malanowie. To ciekawa inicjatywa łącząca sztukę z ochroną środowiska. Na powierzchni pomalowanej wspomnianą farbą zachodzi reakcja utleniania, zasilana światłem. Pod wpływem promieniowania UV, tlenu i wilgoci toksyny ulegają rozkładowi. Przeobrażają się w bezpieczne azotany i węglany. Farba wychwytuje gazy, bakterie, wirusy, grzyby, a także nieprzyjemne zapachy. Dodatkowo pomalowana powierzchnia oczyszcza się sama, po przebiegu reakcji zabrudzenia tracą przyczepność do podłoża i zostają zmyte wraz z deszczem. Jeden metr kwadratowy pomalowany farbą fotokatalityczną oczyszcza tyle powietrza co jedno dorosłe drzewo. Pomalowane 340 metry kwadratowe pochłoną tyle smogu co 340 drzew.



Dodatkowo, na budynku Gminnego Przedszkola w Malanowie wykonano mural promujący program „Czyste Powietrze”, zachęający do działań proekologicznych i termomodernizacji.



6.2. Akcje edukacyjne

Akcja „Zdrowo oddychaj i pyłu nie wdychaj”

Przeprowadzona w Szkole Podstawowej w Malanowie akcja to przykład działań, które choć same w sobie nie eliminują problemu zanieczyszczenia powietrza, mają ogromne znaczenie w dłuższej perspektywie. Edukacja dzieci i młodzieży na temat smogu, jego przyczyn i skutków zdrowotnych sprawia, że kolejne pokolenia zaczynają świadomie podchodzić do kwestii ekologii. Dzięki takim inicjatywom uczniowie dowiadują się, jak ich codzienne wybory mogą wpływać na jakość powietrza – od sposobu ogrzewania domów po ograniczanie emisji spalin.

Takie kampanie mogą przynieść realne zmiany, jeśli wiedza przekazywana w szkole przełoży się na postawy całych rodzin. Dzieci, które rozumieją, jak szkodliwe jest palenie śmieci w piecach czy nadmierne korzystanie z samochodów, mogą wpłynąć na decyzje dorosłych. To właśnie w edukacji tkwi siła długofalowej zmiany, ponieważ uświadomione społeczeństwo jest bardziej skłonne do podejmowania świadomych, ekologicznych wyborów.

Mimo, że tego typu akcje same w sobie nie eliminują smogu, są niezbędnym elementem walki o czystsze powietrze. Kluczowe jest jednak, aby były wspierane przez konkretne działania, takie jak budowa sieci czujników jakości powietrza, dotacje na wymianę pieców czy rozwój transportu publicznego. W połączeniu z realnymi inwestycjami, edukacja ekologiczna może przynieść wymierne efekty, które wpłyną zarówno na środowisko, jak i na jakość życia mieszkańców.



Ekologiczna choinka

To przykład działań, które łączą aspekt społeczny z ekologicznym. Każda edycja tego wydarzenia angażuje mieszkańców w tworzenie ozdób świątecznych z materiałów nadających się do recyklingu, co ma istotne znaczenie w kontekście promocji postaw proekologicznych. Zamiast masowo produkowanych, plastikowych dekoracji, na choince zawisły własnoręcznie wykonane ozdoby, co nie tylko zmniejszyło ilość generowanych odpadów, ale także zwiększyło świadomość mieszkańców na temat ponownego wykorzystania surowców.

Takie inicjatywy mają dodatkową wartość, ponieważ pokazują, że ekologia może być naturalnym elementem codziennych tradycji, a nie tylko odgórnie narzuconym obowiązkiem. Zaangażowanie społeczności w kreatywne działania wokół świąt sprawia, że temat odpowiedzialnej konsumpcji i recyklingu dociera do różnych grup wiekowych – zarówno dzieci, jak i dorosłych. Dodatkowo, wydarzenie to miało wymiar integracyjny, budując poczucie wspólnoty wokół wartości związanych z dbałością o środowisko.



Zbiórka makulatury

Zbiórka makulatury pod hasłem „Nie wyrzucaj, nie pal – przynieś i oddaj” to kolejny przykład lokalnej inicjatywy, która realnie wpływa na ochronę środowiska. W kontekście globalnych problemów związanych z wylesianiem i nadmiernym zużyciem surowców, takie działania są niezwykle istotne, ponieważ recykling papieru znacząco zmniejsza potrzebę wycinki drzew, a tym samym pomaga chronić ekosystemy i ograniczać emisję dwutlenku węgla. Ważnym aspektem tej akcji było również zaangażowanie szkół i przedszkola, co pokazuje, że edukacja ekologiczna może iść w parze z praktycznym działaniem. Uczniowie nie tylko dowiadują się, dlaczego warto segregować odpady, ale mają też okazję realnie przyczynić się do poprawy stanu środowiska. Tego rodzaju inicjatywy budują proekologiczne nawyki już od najmłodszych lat, co w przyszłości może przełożyć się na bardziej świadome podejście do recyklingu w dorosłym życiu.

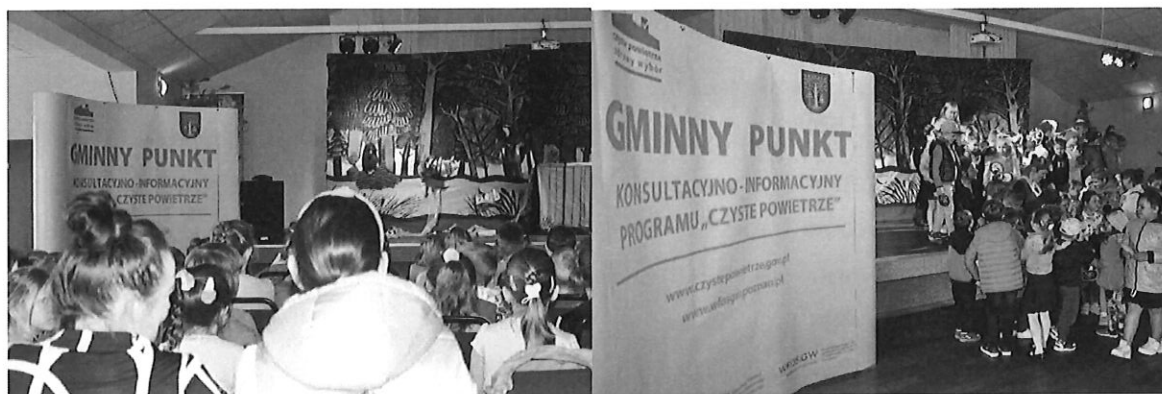


Czyste Powietrze

Program „Czyste powietrze” realizowany jest przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej wspólnie z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Celem programu jest poprawa jakości powietrza oraz zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych poprzez wymianę źródeł ciepła i poprawę efektywności energetycznej budynków mieszkalnych jednorodzinnych. Od połowy 2021 r. w ramach „Programu” w urzędzie działa punkt konsultacyjno-informacyjny, w którym mieszkańcy mogą indywidualnie spotkać się z pracownikiem urzędu i otrzymać niezbędne informacje o programie. Punkt konsultacyjny funkcjonuje we wtorki i czwartki w godz. 10:00-15:00. Program „Czyste Powietrze” oraz jego założenia promowany jest również przy okazji imprez takich jak: Gminno-Parafialne Dożynki, Dni Malanowa.



W ramach Programu „Czyste powietrze” organizowane są spotkania informacyjno-promocyjne dotyczące możliwości uzyskania dofinansowania na wymianę źródła ciepła, termomodernizację budynków i założenia paneli fotowoltaicznych dla mieszkańców gminy Malanów. Jedno ze spotkań poprzedzone było występami aktorów z teatru Mozaika dla dzieci potencjalnych beneficjentów programu. Spektakl „Grajmy w zielone” uczulił dzieci na kwestie związane z ochroną środowiska, czystością powietrza oraz z koniecznością zrezygnowania z niektórych dotychczasowych form ogrzewania domów, a wszystko to w trosce o jakość powietrza jakim oddychamy i oddychać będą przyszłe pokolenia



Konkurs na najładniejszą posesję

W gminie Malanów corocznie organizowany jest konkurs na najładniejszą posesję, który nie tylko promuje estetykę i dbałość o otoczenie, ale także wpisuje się w działania proekologiczne prowadzone przez gminę. Uczestnicy konkursu pokazują, że troska o przydomowy ogród może iść w parze z ochroną środowiska – poprzez sadzenie rodzimych gatunków roślin, ograniczanie użycia chemicznych środków ochrony, czy tworzenie przestrzeni przyjaznych dla owadów i ptaków. Inicjatywa ta przypomina, że piękno i ekologia mogą iść w parze, a każdy mieszkaniec może w swoim otoczeniu przyczynić się do ochrony przyrody.



7. Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń

7.1. Centralna Ewidencja Emisyjności Budynków (CEE)

Wprowadzono około 2000 deklaracji dotyczących źródeł ciepła wykorzystywanych przez mieszkańców. Przeprowadzono również kontrole weryfikujące zgodność stanu faktycznego z deklaracjami.

7.2. Gminny Doradca Klimatyczny

W ramach realizacji projektu „Life After Coal PL – Wdrażanie Strategii na rzecz Neutralności Klimatycznej Wielkopolska Wschodnia 2040” w Urzędzie Gminy w Malanowie został zatrudniony Gminny Doradca Klimatyczny. Jednym z jego zadań jest informowanie mieszkańców i przedsiębiorców o możliwych źródłach dofinansowań na zadania i inwestycje związane z transformacją energetyczną i dążeniem do neutralności klimatycznej oraz pomoc w pozyskiwaniu tych pieniędzy.

7.3. Wymiana źródeł ciepła w OSP

W OSP Targówka i OSP Miłaczew zrealizowano wymianę źródeł ciepła, co poprawiło efektywność energetyczną budynków i ograniczyło emisję zanieczyszczeń powietrza.

8. Infrastruktura drogowa i transport

8.1. Modernizacja i budowa dróg

Zakończono budowę nowych odcinków dróg na ulicach: Stawiszyńskiej (1,077 km), Nowej, Tęczowej i Wiosennej (łącznie 1,5 km), a także w Bibiannie (0,47 km) i Porożu (0,990 km). Ponadto przebudowano drogi w miejscowościach Targówka, Feliksów (0,990 km) i Dziadowice (z dofinansowaniem 187 500 zł).

Działania te poprawiły infrastrukturę komunikacyjną i przyczyniły się do redukcji emisji spalin dzięki usprawnieniu ruchu drogowego, zmniejszyły również emisję pyłów do powietrza.





8.2. Ścieżka rowerowa przy drodze wojewódzkiej W 470.

W lutym 2024 roku Wielkopolski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Poznaniu ogłosił przetarg na budowę **chodnika z dopuszczonym ruchem rowerowym** na odcinku od m. Cisew do m. Malanów. Cały projekt podzielony został na 3 etapy budowy: I - od chodnika w Cisewie do chodnika przy przystanku w Paździerowicach, II - od chodnika przy przystanku w Paździerowicach do chodnika przy przystanku w Grąbkowie, III - od chodnika przy przystanku w Grąbkowie do chodnika przy firmie Sun Garden. Po bardzo wielu latach zastoju jest to pierwszy krok samorządu wojewódzkiego w kierunku cyklistów. Do końca 2024 roku została wykonana część inwestycji.

Na przełomie lutego i marca wzdłuż drogi wojewódzkiej od Malanowa do Paździerowic usunięte zostało kilkanaście drzew. W związku z planowaną inwestycją budowy chodnika Zarząd Dróg Wojewódzkich w Poznaniu wnioskował o zgodę na wycinkę 86 drzew. Jednak po dokładnej analizie dokumentacji oraz zasięgnięciu opinii Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu Wójt Gminy Malanów wydał decyzję zezwalającą na usunięcie jedynie 17 sztuk drzew. Są to te rośliny, które bezpośrednio kolidują z inwestycją. Ponadto Wójt zobowiązał Zarząd Dróg Wojewódzkich do kompensacji przyrodniczej, czyli w zamian za wycięte drzewa zasadzenie po drugiej stronie drogi nowych roślin.



8.3. Zakup środków transportu

Gmina zakupiła ciągnik rolniczy wraz z wysięgnikiem wielofunkcyjnym do koszenia, głowicą do koszenia traw i zarośli oraz rozsiewacz wapna a także autobus dla osób z niepełnosprawnościami, wspierając tym samym ich mobilność. Nowe auto zastąpi mocno wystuzzonego już Forda kupionego w 2017 roku. Zakup możliwy był dzięki realizacji projektu „Zakup samochodu do przewozu osób niepełnosprawnych” w ramach „Programu wyrównywania różnic między regionami III”. Projekt ten jest współfinansowany przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) za pośrednictwem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Turku. Wartość auta to 381.300 zł złotych, w tym 280 814,16 złotych stanowi dofinansowanie z PFRON. Nowy Ford Transit M2 zastąpił Forda zakupionego również w ramach PFRON w 2017 r. Pojazd jest konstrukcyjnie przystosowany do przewozu na miejscach siedzących 18 osób łącznie z kierowcą. Pojazd umożliwia również przewożenie 2 osób na wózkach inwalidzkich. Również w 2023 roku został zakupiony nowy wóz strażacki dla jednostki OSP w Malanowie, który zastąpił wystuzony pojazd. „Zakup średniego samochodu ratowniczo-gaśniczego dla Ochotniczej Straży Pożarnej w Malanowie” zrealizowano dzięki wsparciu Ministerstwa Klimatu i Środowiska, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu, dotacja w kwocie 475 000,00zł”.





Nowo zakupiony samochód Ford Transit MT 2 na potrzeby Śródownskiego Domu Samopomocy w Miłaczewie spełnia najnowsze normy emisji spalin EURO, co przyczynia się do ograniczenia negatywnego wpływu na środowisko. Dzięki nowoczesnym rozwiązaniom technologicznym pojazd jest bardziej ekologiczny, energooszczędny i ekonomiczny w eksploatacji, co wpisuje się w działania gminy na rzecz poprawy jakości powietrza i zrównoważonego rozwoju



9. Działania wspierające bioróżnorodność i ochronę przyrody

Posadzono 254 drzewa miododajnych gatunków, co wspiera lokalną faunę, w szczególności pszczoły, oraz przyczynia się do poprawy jakości powietrza i krajobrazu.



Zdolność drzew do pochłaniania dwutlenku węgla (CO_2) z atmosfery jest jednym z najważniejszych powodów, dla których sadzenie drzew jest ważne dla ochrony środowiska. Ilość dwutlenku węgla (CO_2), jaką drzewo jest w stanie pochłonąć z atmosfery, zależy od wielu czynników, takich jak gatunek drzewa, jego wiek, wielkość, warunki środowiskowe i lokalizacja. Według Instytutu Badawczego Leśnictwa w przeglądzie i modeli dla lasów polskich podano wskaźnik pochłaniania CO_2 rzędu kilkunastu Mg/ha/rok (średni wskaźnik brutto wyniósł ok. $13,1 \text{ Mg CO}_2/\text{ha/rok}$. (Instytut Badawczy Leśnictwa, „Analiza bilansu węgla w ekosystemach leśnych Polski”, Warszawa 2022).

Drzewa i krzewy pełnią nie tylko funkcję ozdobną ale spełniają wiele innych pożytecznych ról. Na przykład redukując prędkość wiatru, przyczyniając się zimą do ograniczenia strat ciepła. Łagodzą suszę poprzez okresowe zatrzymywanie wody w koronach i zwiększenie wilgotności powietrza. Poprawiają także wchłanianie wody opadowej przez glebę, ułatwiając retencję wody i zmniejszając jej spływ.

Jak wszystkie rośliny produkują tlen i pochłaniają dwutlenek węgla. Są w tym jednak najbardziej efektywne, ze względu na swoje rozmiary. Poza tym pochłaniając dwutlenek węgla wbudowują go „na stałe” w drewno, czego nie są w stanie dokonać rośliny zielne, których tkanki butwieją i wydzielają dwutlenek węgla.

Drzewa poprzez rozpraszanie i pochłanianie dźwięku łagodzą jego szorstkość i tłumią negatywne oddziaływanie hałasu. Są również cennym siedliskiem przebywania licznych gatunków ptaków, ssaków i owadów, które mają nieocenioną rolę w procesie zapylania roślin oraz redukcji szkodników. Drzewa odgrywają zatem ogromny udział w kształtowaniu różnorodności biologicznej w naszym otoczeniu. Szczególnie cenne w tym przypadku są drzewa stare, w tym dziuplaste.

W procesie rizofiltracji oczyszczają wody opadowe z metali ciężkich. Wykazują także niezwykle właściwości fotoremedjacyjne czyli pochłaniają wiele zanieczyszczeń gazowych i pyłowych.

Dodatkowo, sadzone przez gminę drzewa miododajne, dają bezpieczną, bo pozbawioną oprysków chemicznych pożywkę dla owadów zapylających.

Przeprowadzono również przegląd techniczny pomnika przyrody – dębu szypułkowego w Kotwasicach, w celu zapewnienia jego prawidłowej ochrony i zachowania żywotności.



10. Działania administracyjne, mające wpływ na poprawę stanu środowiska.

Realizując cele Konsorcjum w ramach Programu Life After Coal, którego Partnerem jest Gmina Malanów oraz w związku z założeniami „Strategii na rzecz Neutralności Klimatycznej Wielkopolska Wschodnia 2040” zarządzeniem nr 32/Z/2024 z dnia 18 listopada 2024 r. Wójt Gminy Malanów zalecił pracownikom Urzędu Gminy w Malanowie oraz jednostkom organizacyjnym Gminy Malanów stosowanie wymagań związanych z realizacją zamówień, które mogą obejmować aspekty środowiskowe lub inne rozwiązania wpływające pozytywnie na środowisko.

11. Podsumowanie.

W okresie 2023–2024 Gmina Malanów poczyniła znaczne postępy w realizacji „Programu Ochrony Środowiska na lata 2023–2027”. Wdrożone działania w obszarze energetyki odnawialnej, gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami oraz edukacji ekologicznej przyczyniają się do poprawy stanu środowiska naturalnego oraz podnoszenia jakości życia mieszkańców.

Realizacja programów modernizacyjnych oraz inwestycje infrastrukturalne wpisują się w strategię zrównoważonego rozwoju gminy, zgodną z politykami krajowymi i europejskimi.

Zwieńczeniem tych wszystkich działań było przyznanie przez Lokalną Grupę Działania – T.U.R. dla Gminy Malanów zaszczytnego tytułu „Zielonej Gminy Ziemi Tura 2024”.

Konkurs, zorganizowany przez Lokalną Grupę Działania TUR, miał na celu promocję najlepszych proekologicznych praktyk w gminach członkowskich. Uczestnicy mogli zgłaszać działania w pięciu kategoriach: gospodarka wodna, gospodarka odpadami i obieg zamknięty, zielona przestrzeń, zrównoważona mobilność oraz efektywność energetyczna. Różnorodność

i liczba zrealizowanych inicjatyw podjętych w 2024 roku zdecydowała o zwycięstwie naszej gminy.



Inspektor
ds. ochrony środowiska
Artur Nowicki
Artur Nowicki

Kierownik
Referatu Organizacyjnego
Lukasz Nowak
Lukasz Nowak

WOJT
Irèneusz Augustyniak
Irèneusz Augustyniak

